

БАСКО А. В.,
доктор філософії в галузі права,
докторант
(Запорізький національний університет)

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2024.3.26>

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЗАХОДІВ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ БЛАГОУСТРОЮ ТЕРИТОРІЙ

В результаті дослідження встановлено, що адміністративне правопорушення у сфері благоустрою територій – це протиправне, винне, суспільно шкідливе діяння, яке посягає на суспільні відносини, що складаються у сфері забезпечення належного функціонування комплексу робіт з інженерного захисту, розчищення, осушення та озеленення території, а також соціально-економічних, організаційно-правових та екологічних заходів з покращання мікроклімату, санітарного очищення, зниження рівня шуму та інше, що здійснюються на території населеного пункту з метою її раціонального використання, належного утримання та охорони, створення умов щодо захисту і відновлення сприятливого для життєдіяльності людини довкілля і за вчинення якого передбачена адміністративна відповідальність.

Встановлено, що види адміністративних правопорушень у сфері благоустрою територій не є систематизованими, а встановлюються системою нормативних актів, які набули лише часткового узагальнення в нормах Закону України «Про благоустрій населених пунктів», а їх юридичний аналіз для мети правозастосовної практики потребує аналізу крім законів рішень ОМС, якими затверджуються Правила благоустрою конкретного населеного пункту та територіальної громади. З'ясовано, що рішення ОМС щодо тлумачення норм про правила благоустрою та покладання відповідальності за їх дотримання на громадян та юридичних осіб має узгоджуватись з принципом законності щодо неможливості покладання додаткових обов'язків відповідним рішенням місцевої ради в супереч нормам закону.

Визначено, що особливості застосування ОМС заходів адміністративної відповідальності за правопорушення у сфері благоустрою територій регулюються виключно Кодексом України про адміністративні правопорушення, а окремі процедурні положення особливо щодо розподілення повноважень у сфері виявлення, фіксації таких правопорушень та юрисдикції конкретного підрозділу ОМС щодо застосування заходів адміністративної відповідальності за їх порушення можуть регулюватись підзаконними актами прийнятими в установленому порядку ОМС.

Ключові слова: сфера благоустрою територій, повноваження ОМС, адміністративне правопорушення, адміністративна відповідальність, заходи адміністративної відповідальності за правопорушення у сфері благоустрою територій.

Basko A. V. Peculiarities of application by local self-government bodies of measures of administrative responsibility for offenses in the field of territorial improvement

As a result of the study, it was established that an administrative offense in the field of territorial improvement is an illegal, culpable, socially harmful act that encroaches on social relations, consisting in the sphere of ensuring the proper functioning of a complex of works on engineering protection, clearing, drainage and landscaping of the territory, as well as socio-economic, organizational, legal and environmental measures to improve the microclimate, sanitary cleaning, noise reduction, etc., carried out on the territory of the settlement for the purpose of its rational use, proper maintenance and protection, creation of conditions for the protection and restoration of a favorable human life environment and for the commission of which administrative responsibility is provided.

It has been established that the types of administrative offenses in the field of territorial improvement are not systematized, but are established by a system of normative acts, which have acquired only a partial generalization in the norms of the Law of Ukraine "On the Improvement of Settlements", and their legal analysis for the purpose of law enforcement practice requires analysis in addition to the laws of local government decisions, which approve the Rules for improvement of a specific settlement and territorial community. It was found out that the decision of the Local Government Organization regarding the interpretation of the norms on the rules of landscaping and placing responsibility for their observance on citizens and legal entities should be consistent with the principle of legality regarding the impossibility of imposing additional duties by the relevant decision of the local council contrary to the provisions of the law.

It was determined that the specifics of the application by local self-government bodies of measures of administrative responsibility for offenses in the field of territorial improvement are regulated exclusively by the Code of Ukraine on Administrative Offenses, and separate procedural provisions, especially regarding the distribution of powers in the field of detection and recording of such offenses and the jurisdiction of a specific subdivision of the local government regarding the application of measures of administrative responsibility their violation may be regulated by by-laws adopted in accordance with the established procedure of the local government.

Key words: *area of land improvement, powers of local self-government bodies, administrative offense, administrative responsibility, measures of administrative responsibility for offenses in the area of land improvement.*

Вступ. Розвиток сучасних міст та підвищення технологічного рівня промисловості у світі зумовлюють загострення проблеми існування комфортного середовища для життя людини. Конституція України гарантує кожному громадянину достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї, зобов'язує органи державної влади забезпечувати екологічну безпеку і підтримувати екологічну рівновагу на всій території держави. Одним з ефективних засобів реалізації конституційного права громадян на сприятливе житлове середовище є благоустрій населених пунктів. Процеси, пов'язані з громадським благоустроєм, явища, що його супроводжують, та їх наслідки, зокрема, адміністративна відповідальність за порушення державних стандартів, норм і правил у сфері благоустрою населених пунктів, займають важливе місце в діяльності органів місцевого самоврядування (далі – ОМС). Загальна тенденція дотримання правил благоустрою територій населених пунктів в Україні характеризується зростанням правопорушень в цій сфері, що зумовлено негативними наслідками військової агресії на територію України, зокрема внутрішньою міграцією, значним збільшенням кількості осіб, які проживають в містах (населених) пунктах відносної безпеки,

а відповідно збільшення навантаження на комунальні служби, внутрішній рівень агресії до війни в Україні та зниження на цьому фоні загального культурного рівня окремих громадян. Як наслідок в 2023–2024 роках кількість правопорушень у сфері благоустрою різко збільшилась майже на 60%, до таких найбільш поширених правопорушень слід віднести: облаштування несанкціонованих місць для утилізації побутових відходів; облаштування тимчасових будівель в місцях паркової рекреаційної зон та місцях без належного оформлення документів на їх розміщення; самовільне захоплення земель комунальної власності з метою розміщення на них зон для відпочинку, паркування транспортних засобів та зберігання іншого майна; незаконне будівництво місць для технічного обслуговування автомобілів та іншої техніки або переобладнання під такі та схожі види діяльності приміщень не за призначенням (наприклад, гаражів); паління сміття та інших відходів життєдіяльності людини та ін.

У зв'язку з цим питання ефективної реалізації ОМС повноважень щодо застосування заходів адміністративної відповідальності за правопорушення у сфері благоустрою територій є нагальним та таким що потребує наукового аналізу в межах проблематики даної наукової статті.

Стан дослідження проблематики статті. Проблематику окремих питань щодо застосування заходів адміністративної відповідальності за правопорушення у сфері благоустрою територій досліджуються вітчизняними та зарубіжними науковцями. Серед наукових праць, які безпосередньо пов'язані з дослідженням заходів адміністративної відповідальності за правопорушення у сфері благоустрою територій слід виокремити роботи наступних авторів: О. Ігнатенка, який в результаті дослідження запропонував розробити та затвердити Методику запобігання адміністративним правопорушенням в сфері благоустрою населених пунктів [1]; Пряхіна Є.В, здійснив аналіз адміністративно-правового регулювання і забезпечення дотримання правил благоустрою населених пунктів [2]; Белікова О.В., яка запропонувала механізм реалізації заходів адміністративної відповідальності за правопорушення в сфері земельних відносин в Україні [3]; Щербина Є.М., який запропонував з метою вдосконалення нормативно-правової бази в цій сфері внести зміни в уже чинні нормативно-правові акти (зокрема, в КУпАП, Закон України «Про благоустрій населених пунктів»), а також прийняти інші, зокрема Інструкцію щодо притягнення до відповідальності за адміністративні проступки, пов'язані з порушенням державних стандартів, норм і правил у сфері благоустрою населених пунктів [4]. В той же час питання ефективної реалізації ОМС повноважень щодо застосування заходів адміністративної відповідальності за правопорушення у сфері благоустрою територій, висвітлені недостатньо та потребують більш широкого дослідження.

Таким чином на досягнення **мети дослідження** – з'ясування особливостей застосування ОМС заходів адміністративної відповідальності за правопорушення у сфері благоустрою територій плануємо до виконання наступні завдання дослідження: з'ясування видів та характеристики складів адміністративних правопорушень у сфері благоустрою територій; визначення особливостей застосування ОМС заходів адміністративної відповідальності за правопорушення у сфері благоустрою територій та виокремлення напрямків її удосконалення.

Виклад основного матеріалу. Слід відзначити, що на сьогодні в Україні вироблена хоча і не досконала але в певній мірі ієрархічна система нормативно-правових актів, які регулюють особливості застосування ОМС заходів адміністративної відповідальності за правопорушення у сфері благоустрою територій, спробуємо здійснити її аналіз нижче.

Основним законом є Конституція України, яка в ст. 13 закріплює те, що «земля, її надра, атмосферне повітря, водні та інші природні ресурси, які знаходяться в межах території України, природні ресурси її континентального шельфу, виключної (морської) економічної зони є об'єктами права власності Українського народу. Від імені Українського народу права власника здійснюють органи державної влади та органи місцевого самоврядування в межах, визначених цією Конституцією. Кожен громадянин має право користуватися природними об'єктами права власності народу відповідно до закону» [5].

Закон України «Про благоустрій населених пунктів» [6] визначає, що «благоустрій населених пунктів – це комплекс робіт з інженерного захисту, розчищення, осушення та озеленення території, а також соціально-економічних, організаційно-правових та екологічних заходів із покращання мікроклімату, санітарного очищення, зниження рівня шуму. Їх виконують на території населеного пункту з метою її раціонального використання, належного утримання та охорони, створення умов щодо захисту і відновлення сприятливого для життєдіяльності людини довкілля» [6]. Відповідно до ст. 10 Закону «до повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належить – визначення в установленому порядку розміру відшкодувань юридичними та фізичними особами за забруднення довкілля та інші екологічні збитки, спричинені порушенням законодавства у сфері благоустрою та охорони навколишнього природного середовища; в свою чергу в статті 40 «Самоврядний контроль у сфері благоустрою населених пунктів» визначено, що самоврядний контроль у сфері благоустрою населених пунктів здійснюється сільськими, селищними, міськими радами та їх виконавчими органами.; для здійснення контролю за станом благоустрою населених пунктів, виконанням Правил благоустрою території населеного пункту, в тому числі організації озеленення, охорони зелених насаджень і водойм, створення місць відпочинку громадян, утримання в належному стані закріплених за підприємствами, установами, організаціями територій, сільські, селищні, міські ради можуть утворювати інспекції з благоустрою населених пунктів. Натомість, попри те що в законі виокремлено окремий розділ VIII «Відповідальність за порушення законодавства у сфері благоустрою населених пунктів» в жодній нормі цього закону не визначено хто є суб'єктом застосування заходів відповідальності за правопорушення у сфері благоустрою населених пунктів. У зв'язку з цим пропонуємо: 1) частину 3 статті 40 Закону «Самоврядний контроль у сфері благоустрою населених пунктів» доповнити нормою такого змісту: *«виявлення правопорушень у сфері благоустрою територій населених пунктів, оформлення матеріалів справ про адміністративні правопорушення та притягнення осіб до адміністративної відповідальності чи направлення таких матеріалів до уповноваженої особи для їх розгляду і прийняття рішення»; ст. 42 розділу VIII цього Закону доповнити нормою наступного змісту: «Заходи відповідальності за порушення законодавства у сфері благоустрою населених пунктів застосовуються органами публічної адміністрації (їх посадовими особами), юрисдикція яких визначена законами України».*

Наступним нормативним актом, який встановлює правові засади застосування ОМС заходів адміністративної відповідальності за правопорушення у сфері благоустрою територій є Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні», в якому в ст. 30 «Повноваження в галузі житлово-комунального господарства, побутового, торговельного обслуговування, громадського харчування, транспорту і зв'язку» визначено перелік власних та делегованих повноважень ОМС у сфері благоустрою територій, зокрема до яких віднесено: організація благоустрою населених пунктів, залучення на договірних засадах з цією метою коштів, трудових і матеріально-технічних ресурсів підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності, а також населення; здійснення контролю за станом благоустрою населених пунктів, організації озеленення, охорони зелених насаджень і водойм, створення місць відпочинку громадян» [7]. В той же час слід визначити, що знову ж таки жодна норма цього закону не наділяє ОМС (їх посадовими особами) повноваженнями щодо застосування заходів відповідальності за порушення законодавства у сферах публічного адміністрування ОМС в цілому і стосовно забезпечення благоустрою територій, виключно в статті 30 такі повноваження конкретизовані стосовно «уповноваження інспекторів з паркування здійснювати у випадках, визначених законом, розгляд справ про адміністративні правопорушення та проводити тимчасове затримання транспортних засобів». У зв'язку з цим пропонуємо п. 7 частини 1 статті 30 Закону «Повноваження в галузі житлово-комунального господарства, побутового, торговельного обслуговування, громадського харчування, транспорту і зв'язку» після слід «здійснення контролю за станом благоустрою населених пунктів, організації озеленення, охорони зелених насаджень і водойм, створення місць відпочинку громадян» доповнити нормою наступного змісту: *«застосовувати заходи відповідальності за правопорушення у сфері благоустрою населених пунктів».*

Основним нормативним актом яким урегульовано правові в тому числі процесуальні засади застосування ОМС заходів адміністративної відповідальності за правопорушення у сфері благоустрою територій є Кодекс України про адміністративні правопорушення [8]. Найбільш системним та поширеним правопорушенням є порушення державних стандартів, норм і правил у сфері благоустрою населених пунктів, правил благоустрою територій населених пунктів (ст. 152). Однак слід відмітити, що воно є і найскладнішим для кваліфікації діянь або бездіяльності, які підпадають під цю норму, адже потребують тлумачення двох понять «державних стандартів, норм і правил у сфері благоустрою населених пунктів» та «правил благоустрою територій населених пунктів». Так поняття «державних стандартів у сфері благоустрою населених пунктів» в законодавстві не закріплено взагалі, тобто відсутня така класифікація ДСТУ. Сутність «правил благоустрою територій населених пунктів» визначена в Законі про благоустрій та Типових правилах благоустрою територій, затверджених Наказом Мінрегіонрозвитку від 27.11.2017 року [9].

В самому Законі про благоустрій теж не визначено переліку порушень правил благоустрою територій населених пунктів, однак в статті 34 визначено самі ці правила, до яких віднесено: 1) порядок здійснення благоустрою та утримання територій об'єктів благоустрою; 2) вимоги до впорядкування територій підприємств, установ, організацій; 3) вимоги до утримання зелених насаджень на об'єктах благоустрою – територіях загального користування; 4) вимоги до утримання будівель і споруд інженерного захисту території; 5) вимоги до санітарного очищення території; 6) розміри меж прилеглої до підприємств, установ та організацій території у числовому значенні; 7) порядок розміщення малих архітектурних форм; 8) порядок здійснення самоврядного контролю у сфері благоустрою населених пунктів; 9) інші вимоги, передбачені цим та іншими законами.

Таким чином очевидно, що порушення правил благоустрою територій населених пунктів визначено в Законі через порушень обов'язків суб'єктів відносин у сфері благоустрою, а це – фізичні особи, юридичні особи та органи публічної влади. Так до зобов'язань громадян у цій сфері, які у випадку їх порушення будуть вважатись адміністративним правопорушенням у сфері благоустрою слід віднести: утримувати в належному стані об'єкти благоустрою (їх частини), що перебувають у їх власності або користуванні, а також визначену правилами благоустрою території населеного пункту прилеглу до цих об'єктів територію; дотримуватися правил благоустрою території населених пунктів; не порушувати права і законні інтереси інших суб'єктів благоустрою населених пунктів; відшкодовувати в установленому порядку збитки, завдані порушенням законодавства з питань благоустрою населених пунктів; допускати на об'єкти благоустрою, що перебувають у їх власності або користуванні, аварійно-рятувальні та інші служби для здійснення заходів щодо запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру.

До зобов'язань юридичних осіб приватного права у цій сфері, які у випадку їх порушення будуть вважатись адміністративним правопорушенням у сфері благоустрою слід віднести: утримувати в належному стані об'єкти благоустрою (їх частини), що перебувають у їх власності або користуванні, а також визначену правилами благоустрою території населеного пункту прилеглу до цих об'єктів територію; утримувати в належному стані закріплені за ними на умовах договору з балансоутримувачем об'єкти благоустрою (їх частини); усувати на закріплених за ними об'єктах благоустрою (їх частинах) за власний рахунок та в установлені строки пошкодження інженерних мереж або наслідки аварій, що сталися з їх вини; усувати на закріплених за ними об'єктах благоустрою (їх частинах) наслідки надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру в установленому порядку; проводити згідно з планами, затвердженими органами державної влади, ОМС, інвентаризацію та паспортизацію закріплених за ними об'єктів благоустрою (їх частин), що здійснюються у порядку, затвердженому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства; у процесі утримання об'єктів благоустрою (їх частин) дотримуватися відповідних технологій щодо їх експлуатації та ремонту, регулярно здійснювати заходи щодо запобігання передчасному зносу

об'єктів, забезпечення умов функціонування та утримання їх у чистоті й належному стані; відшкодувати збитки та іншу шкоду, завдану ними внаслідок порушення законодавства з питань благоустрою та охорони навколишнього природного середовища, в порядку та розмірах, установлених законодавством України; допускати на об'єкти благоустрою, що перебувають у їх власності або користуванні, аварійно-рятувальні та інші служби для здійснення заходів щодо запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру.

Очевидно, що місцеві ради в затверджених ними Правилах благоустрою територіальної громади можуть конкретизувати такі заборони, в той же час не можуть збільшувати перелік таких заборон, якщо такі не визначені в Законі, однак такі випадки є наявними. Так нижче розглянемо деякі випадки спорів, що виникають на підставі невиконання підприємствами, установами та організаціями вимог у сфері благоустрою населених пунктів, зокрема п. 4 ч. 1 ст. 18 Закону про благоустрій, а саме – зобов'язання усунути на закріплених за ними об'єктах благоустрою (їх частинах) наслідки надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру в установленому порядку.

Так рішенням суду було визнано законним невиконання підприємством припису управління благоустрою Вінницької міської ради щодо необхідності приведення у відповідність до стандартів благоустрою прибудинкової території Товариства з обмеженою відповідальністю «Центральна фармацевтична компанія» на території обслуговування якої в результаті стихійного лиха «буревію» було створено загрозиливу ситуацію для життя та здоров'я громадян – ряд дерев були пошкоджені та загрожували обваленням. Приписом було зобов'язано підприємству самостійно за власний рахунок усунути дані наслідки стихійного лиха, натомість підприємство подало заперечення до управління благоустрою мотивуючи це тим, що в нього відсутня спеціальна техніка для ліквідації цих наслідків і такі пошкодження знаходяться за межами розташування їх офісу. Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду визнав такі заперечення обґрунтованими, а рішення управління благоустрою міста таким, що прийнято з перевищенням повноважень, визначених законодавством [10]. Схоже рішення було прийнято Дніпровським окружним адміністративним судом за позовною заявою Товариства з обмеженою відповідальністю «ДІКСОН» до Комунального підприємства «Управління контролю за благоустроєм міста» Дніпровської міської ради, за якою позивач клопотав про визнання незаконним рішення управління благоустрою щодо необхідності зведення надбудови біля приміщення підприємства яке їй не належить а лише знаходиться в їх оренді для усунення можливості пошкодження громадян обламками конструкцій фасаду, які знаходяться в аварійному стані. Судом було визнано такий припис нікчемним і визначено, що рішення (припис) про усунення недоліків конструкції мало бути спрямованим до власника будівлі а не орендаря [11]. Аналіз судової практики свідчить, що такі випадки перевищення повноважень ОМС у сфері благоустрою територій є частими, що в першу чергу свідчить про некомпетентність посадових осіб у цій сфері, а по друге в недостатності коштів ОМС для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та мінімізації фондів для їх ліквідації.

Наразі логічним постає питання хто може бути суб'єктом даного виду правопорушення: чи тільки громадяни, і суб'єкти підприємницької діяльності чи і посадові особи органів публічної влади. І тут слід відзначити що не один науково-практичний коментар КУпАП ні акти тлумачення законодавства не дають на це відповіді. Однак з урахуванням аналізу санкції статті 152 КУпАП можна зробити висновок, що до таких суб'єктів віднесено і посадових осіб. Відповідно 2 Закону України «Про державну службу» посадовими особами вважаються керівники та заступники керівників державних органів та їх апарату, інші державні службовці, на яких законами або іншими нормативними актами покладено здійснення організаційно-розпорядчих та консультативно-дорадчих функцій [12]. Відповідно до Закону «Про службу в органах місцевого самоврядування» від 07.06.2001 № 2493-III «посадова особа місцевого самоврядування – особа, яка працює в органах місцевого самоврядування, має відповідні посадові повноваження щодо здійснення організаційно-розпорядчих та консультативно-дорадчих функцій і отримує заробітну плату за рахунок місцевого

бюджету» [13]. Таким чином суб'єктом даного правопорушення може бути будь-яка посадова особа органу публічної влади, яка відповідальна за дотримання правил благоустрою.

На виконання задач дослідження в межах цієї статті, нижче доцільно визначити особливості застосування ОМС заходів адміністративної відповідальності за правопорушення у сфері благоустрою територій та виокремити напрямки її удосконалення.

Аналіз законодавства та практики його застосування дає можливість виокремити такі особливості застосування ОМС заходів адміністративної відповідальності за правопорушення у сфері благоустрою територій:

1) протокол про адміністративне правопорушення у сфері благоустрою населених пунктів складають посадові особи, уповноважені на те виконавчими комітетами (а у населених пунктах, де не створено виконавчих комітетів, – виконавчими органами, що виконують їх повноваження) сільських, селищних, міських рад (ст. 255 КУпАП);

2) матеріали справ про адміністративне правопорушення у сфері благоустрою населених пунктів розглядають виконавчі комітети (а в населених пунктах, де не створено виконавчих комітетів, – виконавчі органи, що виконують їх повноваження) сільських, селищних, міських рад (ст. 219 КУпАП), також такими повноваженнями наділені адміністративні комісії при виконавчих органах міських, сільських, селищних рад (у разі створення їх рішеннями відповідних рад) (ст. 218 КУпАП);

3) справа про адміністративне правопорушення у сфері благоустрою населених пунктів розглядається у п'ятнадцятиденний строк з дня одержання органом (посадовою особою), правомочним розглядати справу, протоколу про адміністративне правопорушення та інших матеріалів справи (ст. 277 КУпАП);

4) адміністративними комісіями справи про адміністративні правопорушення у сфері благоустрою населених пунктів розглядаються за місцем проживання порушника (ст. 276 КУпАП);

5) копія постанови протягом трьох днів вручається або висилається особі, щодо якої її винесено (ст. 285 КУпАП);

6) постанову адміністративної комісії про адміністративні правопорушення у сфері благоустрою населених пунктів може бути оскаржено – у виконавчий комітет (а у населених пунктах, де не створено виконавчих комітетів, – виконавчі органи, що виконують їх повноваження) відповідної ради або в районний, районний у місті, міський чи міськрайонний суд, у порядку, визначеному Кодексом адміністративного судочинства України, з особливостями, встановленими цим Кодексом (ст. 288 КУпАП);

7) рішення виконавчого комітету про адміністративні правопорушення у сфері благоустрою населених пунктів може бути оскаржено (а у населених пунктах, де не створено виконавчих комітетів, – виконавчих органів, що виконують їх повноваження) сільської, селищної, міської ради – у відповідну раду або в районний, районний у місті, міський чи міськрайонний суд, у порядку, визначеному Кодексом адміністративного судочинства України, з особливостями, встановленими цим Кодексом (ст. 288 КУпАП);

8) скаргу на постанову по справі про адміністративне правопорушення у сфері благоустрою населених пунктів може бути подано протягом десяти днів з дня винесення постанови (ст. 289 КУпАП);

9) скарга на постанову по справі про адміністративне правопорушення у сфері благоустрою населених пунктів розглядається правомочними органами (посадовими особами) в десятиденний строк з дня її надходження (ст. 292 КУпАП), у випадку оскарження до суду, у порядку визначеному КАСУ [14].

Висновки. В результаті дослідження встановлено, що адміністративне правопорушення у сфері благоустрою територій – це протиправне, винне, суспільно шкідливе діяння, яке посягає на суспільні відносини, що складаються у сфері забезпечення належного функціонування комплексу робіт з інженерного захисту, розчищення, осушення та озеленення території, а також соціально-економічних, організаційно-правових та екологічних заходів з покращання мікроклімату, санітарного очищення, зниження рівня шуму та інше,

що здійснюються на території населеного пункту з метою її раціонального використання, належного утримання та охорони, створення умов щодо захисту і відновлення сприятливого для життєдіяльності людини довкілля і за вчинення якого передбачена адміністративна відповідальність.

Встановлено, що види адміністративних правопорушень у сфері благоустрою територій не є систематизованими, а встановлюються системою нормативних актів, які набули лише часткового узагальнення в нормах Закону України «Про благоустрій населених пунктів», а їх юридичний аналіз для мети правозастосовної практики потребує аналізу крім законів рішень ОМС, якими затверджуються Правила благоустрою конкретного населеного пункту та територіальної громади. З'ясовано, що рішення ОМС щодо тлумачення норм про правила благоустрою та покладання відповідальності за їх дотримання на громадян та юридичних осіб має узгоджуватись з принципом законності щодо неможливості покладання додаткових обов'язків відповідним рішенням місцевої ради в супереч нормам закону.

Визначено, що особливості застосування ОМС заходів адміністративної відповідальності за правопорушення у сфері благоустрою територій регулюються виключно Кодексом України про адміністративні правопорушення, а окремі процедурні положення особливо щодо розподілення повноважень у сфері виявлення, фіксації таких правопорушень та юрисдикції конкретного підрозділу ОМС щодо застосування заходів адміністративної відповідальності за їх порушення можуть регулюватись підзаконними актами прийнятими в установленому порядку ОМС.

Список використаних джерел:

1. Ігнатенко О.П. Удосконалення механізмів притягнення окремих категорій винних осіб до адміністративної відповідальності у сфері благоустрою населених пунктів. *Інвестиції: практика та досвід*. № 1.2015. С. 126–129.
2. Пряхін Є. В. Адміністративно-правове регулювання і забезпечення дотримання правил благоустрою населених пунктів в Україні : дисер. ... канд. юр. наук : 12.00.07. Львів : Держ.ун-т внутр. справ. 2007. 19 с.
3. Белікова О.В. Механізм реалізації заходів адміністративної відповідальності за правопорушення в сфері земельних відносин в Україні . *Адміністративне право і процес: науково практичний журнал*. 2013. № 4 (6). С. 132–139.
4. Щербина Є.М. Адміністративна відповідальність за порушення державних стандартів, норм і правил у сфері благоустрою населених пунктів: *автореф. дис. ... канд. юрид. наук*: 12.00.07. Міжнар. унт бізнесу та права. Херсон, 2012. 20 с.
5. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
6. Про благоустрій населених пунктів: Закон України від 16 вересня 2005 року № 2807-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 49. Ст. 517.
7. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. Ст. 170.
8. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1984, додаток до № 51. Ст. 1122 (з наступними змінами та доповненнями).
9. Про затвердження Типових правил благоустрою територій: наказ Мінрегіонрозвитку від 27.11.2017 року. *Офіційний вісник України* від 06.02.2018. № 11. Стор. 48. Ст. 399.
10. Постанова від 04 серпня 2021 року, справа № 826/11103/18, адміністративне провадження № К/9901/2346/20. Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду. URL: <http://iplex.com.ua/doc.php?regnum=98764922&red=100003930b64518267f6aca70d8701375e96e8&d=5> (дата звернення – 20.03.2024)
11. Рішення № 99651289, 15.09.2021, справа №160/7538/2. Дніпропетровський окружний адміністративний суд. <https://youcontrol.com.ua/catalog/court-document/99651289> (дата звернення – 20.03.2024)

12. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 4. Ст. 43.

13. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07.06.2001 № 2493-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 33. Ст. 175.

14. Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року № 2747-IV (зі змінами та доповненнями). *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35-36, № 37. Ст. 446.

